

СТАНОВИЩЕ

по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Теодора Филипова, катедра „Търговски бизнес“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Икономика и управление (търговия)“

Автор на дисертационния труд: задочен докторант Никола Илчев Илчев, d020420200

Тема на дисертационния труд: „Адаптиране на бизнес модел за търговия с хранителни стоки и напитки в дигитална среда“

Основание за написване на становището: Заповед №1304 от 11 декември 2024 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов за откриване на процедура за публична защита и утвърждаване състава на научно жури

I. Общо представяне на дисертационния труд

1. Предмет. Предмет на настоящото изследване са бизнес моделите за търговия с хранителни стоки и напитки в дигитална среда и възможността за тяхното внедряване в предприятие, развиващо основно традиционна търговия. Водещ стремеж на всички компании за търговия на дребно е да разработят стратегии, които да генерират конкурентни предимства, ориентирани към клиентите. Иновативните бизнес модели за електронна търговия се разглеждат като основен двигател на динамиката на търговията на дребно. Интересът на автора е насочен към възможностите и вариантите на онлайн бизнес моделите и най-добрите практики за привличане на клиенти и управление на бизнеса в сектора.

2. Обем. Представеният за рецензиране дисертационен труд е в общ обем от 167 страници основен текст, детайлизиран както следва: увод, три глави, заключение, библиография, списък на фигурите и таблиците, Декларация за оригиналност и достоверност

3. Структура. Съдържанието на дисертацията е представено в 3 глави, посветени съответно на: теоретичната интерпретация на онлайн пазара на хранителни стоки и напитки; методологична база на бизнес моделите за офлайн и онлайн търговия; практико-приложно тестване на адаптирания алгоритъм за офлайн дейност в дигитална среда. Логиката на традиционно научно изследване, под формата на дисертационен труд, е спазена. Никола Илчев основателно си поставя като рамки за докторския труд: концепцията, методологията, емпириката, както и обобщението с препоръки и насоки за подобряване.

4. Литература. Представен е списък на използвани и цитирани литературни източници – общо 91 произведения на български и английски език. Библиографията свидетелства за задълбочена научноизследователска дейност, добра осведоменост и запознатост по темата. Всички изследвания са тясноспециализирани в областта на проблематиката.

5. Приложения. Докторантът е разработил три приложения, които визуализират съдържанието и представят анкетната карта на авторското проучване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Изследване, посветено на онлайн търговията, може да се определи като актуално по съдържание, дисертационно по значение, перманентно необходимо във времеви аспект. Днес, когато дигитализацията е в помощ на всички сектори, осъществяването на търговия безспорно е повлияно от адекватни бизнес модели. Докторантът по подходящ начин обосновава значението на проведеното проучване за теорията и практиката, акцентирайки върху цифровизацията и дигиталните платформи. Съвременето предлага

множество разработки по темата, но ценното в дисертационния труд е съсредоточаването към конкретен сектор и адаптирането на хибриден бизнес модел за търговия с хранителни стоки и напитки – едновременно във физически обекти и по електронен път. По структура и съдържание дисертационното изследване е подчинено на заглавието.

Уводът на докторския труд очертава актуалността на изследването и дефинира поставената цел, защитаваната теза, задачите за реализиране, обекта и предмета на проучване. Рационално са поставени няколко ограничения, поради обхватността на проучването.

Първа глава на дисертационния труд е посветена на теоретичната интерпретация на онлайн пазара на хранителни стоки и напитки. Прави впечатление задълбоченото проучване на научната литература, дискутирането с мненията на други изследователи, авторовата позиция по важни пунктове от дисертационната проблематика, извеждането на собствени обобщения и дефиниции. От изясняване на основните характеристики на потребителите и тяхното поведение се достига до добри практики в онлайн пазаруването.

Втора глава на дисертационния труд е с методологична насоченост. В нейния обхват попадат въпросите, свързани със съществуващи бизнес модели, както и адаптиране на хибриден алгоритъм за търговия в офлайн и онлайн среда.

Трета глава на дисертационния труд се базира на практико-приложно изследване. Чрез подходящо разработена анкетна карта е акумулиран информационен ресурс за удовлетвореността на потребителите в дигитална среда. За целите на практическата апробация е използвана икономическа информация, която е обобщена и анализирана от автора в необходимите разрези, за да се тества предложеният модел за търговски обект, осъществяващ традиционна търговия, успоредно с онлайн продажби.

Заклучението на дисертационния труд представя основните изводи, очертани вследствие проведените научни и емпирични изследвания.

Предложеният ръкопис е оформен на много добро научно, стилово, граматическо и техническо ниво. Обемът съответства на изискванията за подобен род изследвания. Използваният инструментариум е подходящ за доказване на научната теза.

Авторефератът на дисертационния труд е в обем от 38 страници, които отразяват – обща характеристика, структура и съдържание на дисертационния труд, кратко изложение на постигнатото в дисертацията, справка за приносите в дисертационния труд, списък с публикациите по темата на дисертационния труд и декларация за оригиналност и достоверност. Той синтезирано представя основните моменти от изследването, точно и прецизно отразява текста, съдържа най-важните акценти.

Позоваванията върху чужди мнения са извършени по приетия за това стил. Не мога да твърдя с пълна убеденост, но мисля, че докторантът не е прилагал „копи-пейст“. Извън дословно предадените текстове, останалото е научно интерпретирано от Никола Илчев.

Публикациите, свързани с дисертационния труд, обхващат: 2 самостоятелни статии и 2 самостоятелни доклада, единият от които – в чужбина. Всички те са с тематична насоченост, ориентирана към отделни аспекти от електронната търговия с хранителни стоки и напитки.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

От дисертацията могат да се изведат следните по-важни приносни моменти:

- а) *в теоретичен аспект* – дискутиране с мнението на други автори и открояване на същностните характеристики на онлайн пазара на хранителни стоки и напитки;
- б) *в методологичен аспект* – обзор на съществуващи бизнес модели и адаптиране на алгоритъм за осъществяване на офлайн дейност, успоредно с дигитална среда;

в) в *практико-приложен аспект* – върху базата на собствено проучване са изведени акценти от нагласите и удовлетвореността на потребители, вследствие на което са предложени препоръки към подобряване на търговията с хранителни стоки и напитки в дигитална среда.

IV. Бележки и въпроси по дисертационния труд

Конкретен въпрос към докторанта нямам. Имам една бележка по отношение техническото оформление на фигурите от авторовото анкетно проучване: наименованието им не е еднакво при всички тях (на места е посочен въпросът от картата, а на други – не). Това не омаловажава труда и изследването на докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд представлява завършен научно-приложен продукт, който отговаря на изискванията за подобен тип изследване. Съдържа необходимите теоретични, методични и практико-приложни обобщения, анализи и заключения. Представените съпътстващи документи допълват възможността за изготвяне на становище по повод кандидатстването за образователна и научна степен „доктор“. Като имам предвид, че докторантът:

- показва способност за проучване, систематизиране и критично анализиране на теоретичен и емпиричен информационен ресурс;
- представя авторова позиция по изследваните проблеми;
- успешно борави с методичния инструментариум, необходим за научно изследване;
- демонстрира творческа амбиция да проучва актуални, сложни и значими за съвременната наука и практика проблеми;

мога да заключа, че **общата ми оценка е положителна** и подкрепям с „**ДА**“ придобиването на ОНС „доктор“ от **Никола Иличов Илчев** по професионално направление 3.8 Икономика, Докторска програма „Икономика и управление (търговия)“.

Свищов,
13.02.2025

Изготвил становището: _____
(доц. д-р Т. Филипова)